

УДК 398.21:82-343(477+560)

DOI <https://doi.org/10.32782/2412-933X/2025-XXIII-16>

МАГІЯ ЧИСЕЛ У НАРОДНІЙ КАЗЦІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ УКРАЇНСЬКИХ ТА ТУРЕЦЬКИХ КАЗОК

Сенчило-Татліліоглу Надія

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри туристичного супроводу
Університет Ататюрка
ORCID ID: 0000-0001-9196-7118

У статті проаналізовано символіку чисел у народних казках України та Туреччини. Вивчення чисел у жанрі казки дозволило виявити культурні паралелі та відмінності у жанрі казки двох різних народів. Доведено, що числові символи є важливою частиною фольклорної спадщини, адже вони не лише структурують наративи, але й відображають світогляд, релігійні уявлення та моральні цінності суспільства. Числа 3, 7, 12 та 40 у різних фольклорних системах набувають особливих значень, які передаються через казки та легенди. Аналіз частотності та ролі кожного з цих чисел в українських та турецьких казках дає підстави вважати, що числова символіка виконує сакральну та комунікативну функцію. Зокрема, число 3 в обох культурах асоціюється з повнотою, завершеністю та циклічністю, однак має свої культурні особливості: в українській традиції воно часто позначає завершення етапів чи випробувань, а у турецькій – успіх після двох попередніх спроб. Число 7 у фольклорі України та Туреччини також є сакральним і символізує магію та таємничість, об'єднуючи небесне і земне. Однак якщо в українській культурі воно поєднується із духовною гармонією, то в турецькій набуває рис божественної сили. Число 40 рідше зустрічається в українській казковій традиції, однак у турецькому фольклорі воно займає особливе місце і асоціюється із процесом очищення та символізує період оновлення. Порівняльний аналіз показує, що числова символіка у казках України та Туреччини, попри схожість окремих мотивів, має свої унікальні особливості, зумовлені релігійними і соціокультурними впливами. Символіка чисел у фольклорі цих народів формує багатий світ образів, що служить важливим каналом збереження національної ідентичності та передачі культурної пам'яті з покоління в покоління. Дослідження дозволяє краще зрозуміти історичні, релігійні та соціальні взаємозв'язки між двома народами, розкриваючи як універсальні символічні мотиви, так і культурну специфіку.

Ключові слова: українська народна казка, турецька народна казка, символіка чисел, символ, фольклор.

Senchylo-Tatlilioglu Nadiia

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Tourism Guidance
Ataturk University

THE MAGIC OF NUMBERS IN A FOLK TALE: A COMPARATIVE ANALYSIS OF UKRAINIAN AND TURKISH FAIRY TALES

The article analyses the symbolism of numbers in Ukrainian and Turkish folk tales. The study of numbers in the tale genre has revealed cultural parallels and differences in the tale genre of two different nations. It proves that numerical symbols are an important part of folklore heritage, as they not only structure narratives, but also reflect the worldview, religious beliefs and moral values

of society. The numbers 3, 7, 12, and 40 in different folklore systems acquire special meanings that are transmitted through fairy tales and legends. An analysis of the frequency and role of each of these numbers in Ukrainian and Turkish fairy tales suggests that numerical symbolism has a sacred and communicative function. In particular, the number three in both cultures is associated with completeness, completeness and cyclicity, but has its own cultural peculiarities: in the Ukrainian tradition, it often denotes the completion of stages or trials, and in the Turkish tradition, it means success after two previous attempts. The number seven in Ukrainian and Turkish folklore is also sacred and symbolises magic and mystery, uniting the heavenly and the earthly. However, while in Ukrainian culture it is associated with spiritual harmony, in Turkish culture it acquires the features of divine power. The number 40 is less common in the Ukrainian fairy tale tradition, but in Turkish folklore it occupies a special place and is associated with the process of purification and symbolises a period of renewal. A comparative analysis shows that numerical symbolism in Ukrainian and Turkish fairy tales, despite the similarity of certain motifs, has its own unique features due to religious and socio-cultural influences. The symbolism of numbers in the folklore of these peoples forms a rich world of images that serves as an important channel for preserving national identity and transmitting cultural memory from generation to generation. The study allows us to better understand the historical, religious and social relations between the two peoples, revealing both universal symbolic motifs and cultural specifics.

Key words: Ukrainian folk tale, Turkish folk tale, symbolism of numbers, symbol, folklore.

Вступ. Серед символічних систем велике зацікавлення викликає символіка числа, оскільки цифра є універсальним поняттям для всього людства, але у різних мовних культурах вона набуває специфічного змісту. Особливості стародавньої культури полягають у синкретизмі, відсутності чіткої межі між художньою та життєво-практичною сферою людської діяльності [15, с. 93]. У прадавні часи число сакралізувалось, однак особливе ставлення до чисел спостерігається і сьогодні – у релігійних та традиційних обрядах по всьому світу. Символіка чисел у народних казках є одним із найяскравіших проявів культурних кодів, що зберігаються в національній пам'яті та передаються з покоління в покоління. Числа в казках різних народів набувають особливого значення, часто відображаючи базові уявлення про світ і місце людини в ньому. В українському і турецькому фольклорі числова символіка виконує сакральну функцію, об'єднуючи релігійні вірування, соціальні норми та філософські ідеї. Вивчення символіки чисел у народних казках допомагає глибше зрозуміти світогляд народу, його вірування, моральні принципи та ставлення до навколишнього світу. Кожне число несе свій особливий символічний код і створює зв'язок із певними міфологічними та релігійними уявленнями. В українському фольклорі числові символи, такі як 3, 7, 9 та 12, беруть свій початок ще з дохристиянських часів. Символізм цих чисел зберігається і у православних традиціях, що закріпилися в культурній пам'яті українців. У турецькій культурі, зокрема у народних казках, сакральні числа також мають давнє походження, яке переплітається з шаманськими та ісламськими традиціями. Григорій Халимоненко вважає богатирську казку типологічно найдавнішим жанром усної словесності тюрків, зауважуючи, що якщо зіставити богатирські казки, у яких наявна спільність чи спорідненість з героїчним епосом, то переконаємося, що казково-міфологічна фантастика, глибока основа первісного шаманізму й тотемізму у казці вирізняється набагато чіткіше [18, с. 16]. Завдяки числовій символіці народна казка розкриває уявлення людей про космос, життя та особливу комунікацію між людьми.

Дослідження дозволяє глибше зрозуміти українсько-турецькі культурні взаємозв'язки та розкрити символічну функцію чисел, яка об'єднує та водночас вирізняє дві культури. Робота присвячена порівнянню символіки чисел у казках України та Туреччини, зокрема,

чисел, що мають сакральне значення. Вивчення цього аспекту дозволяє глибше зрозуміти спільні культурні риси та особливості кожного з народів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Казкова спадщина налічує дуже багато творів, у яких часто використовується символіка числа, що являє собою широкий і універсальний простір для дослідження. Особливості числової символіки в українських народних казках глибоко вивчала Лідія Дунаєвська. Авторка аналізує значення найпоширеніших чисел та їхній зв'язок із народними віруваннями та міфологією [12]. У праці «Символіка числа у фольклорі: теорія і практика» Л. Дунаєвська вивчає символіку чисел у різних жанрах фольклору. Особлива увага приділяється магічним числам (3, 7, 12) та їхньому впливу на формування сюжетів [11]. Світлана Щербак та Олена Віхрова розглядають специфіку числової символіки в українських казках, її вплив на побудову сюжету і культурну ідентичність. У статті висвітлено розуміння чисел як своєрідних культурних маркерів [18]. Літературознавча енциклопедія Юрія Коваліва допомагає зрозуміти культурні й літературні корені числових символів у фольклорі [13]. Серед турецьких дослідників особливу увагу звертає на вивчення числової символіки казки *Neşe Işık* у своєму дисертаційному дослідженні «Аналіз символіки турецьких казок» («*Türk Masallarının Sembolik Açidan Çözümlemesi*») [3]. Байрам Дурбільмез досліджує символіку чисел у кримсько-турецьких фольклорних творах [2, с. 178]. На найбільш поширені числа у турецькій казці – 3, 7, 40 – звертає увагу дослідник Хасан Кизилдаг [4]. Селчук Коджа вивчає символи у турецькій культурі, що мають релігійне та культурне значення [5]. У комплексному дослідженні турецького фольклору Е. Артун «Турецьке народознавство» розглядаються основні символи, включаючи числову символіку, яка грає ключову роль у народних віруваннях і казках [1]. Вивчення порівняльних аспектів в українських та турецьких казках демонструють праці Надії Сенчило [6; 14], у яких досліджуються спільні та відмінні риси, що відображаються у структурі, змісті та ключових образах українських та турецьких народних казок. Особлива увага приділяється аналізу сюжетних елементів, символів і тем, які втілюють національну ідентичність та світоглядні уявлення українського й турецького народів [14]. Н. Сенчило та Й. Ірмак досліджують українські та турецькі казки з точки зору порівняння формальних елементів і мотивів. Символіка чисел у дослідженні розглядається як один із аспектів культурного порівняння [9]. Н. Сенчило-Татліліоглу вивчає типологічні відмінності в українських і турецьких народних казках. Авторка аналізує структурні та змістові аспекти, що відображають специфіку фольклорної традиції кожного народу. Особлива увага приділяється образам героїв, тематичним мотивам, символіці та стилістичним особливостям, які формують наратив казок [7, с. 264–266].

Метою роботи є дослідження символіки чисел у культурних традиціях України та Туреччини на основі аналізу народних казок обох народів. Дослідження спрямоване на виявлення та систематизацію числових символів, які найбільш часто зустрічаються в казкових сюжетах, та осмислення їхнього значення в культурному контексті. Завдяки аналізу чисел у казках України та Туреччини можна простежити, як у числових символах ідентифікуються релігійні вірування, моральні цінності та світоглядні уявлення кожного народу. Порівняння числової символіки також дозволяє виявити, наскільки подібні або відмінні підходи до сприйняття чисел в обох культурах, а також розкрити культурні архетипи та історичні впливи, що формували фольклор кожного народу.

Методи та методики дослідження. Методологічною основою дослідження виступають загальнонаукові методи, які забезпечують всебічний підхід до аналізу числової символіки в українських і турецьких казках. Зокрема, застосовується метод аналізу й синтезу для збору та систематизації теоретичного матеріалу з фольклористики, культурології та літературознавства, що дозволяє виділити основні теоретичні підходи до вивчення чисел

у казках. Аналітичний метод використовується для глибокого аналізу текстів казок, виявлення та інтерпретації значень чисел у контексті казкових сюжетів. Компаративний метод забезпечує можливість порівняння числової символіки українських та турецьких казок, виявлення спільних і відмінних рис у використанні чисел, що дозволяє простежити їхній культурний вплив та значення. Застосування цих методів сприяє розкриттю сутності числової символіки та її ролі у формуванні національної самобутності, а також допомагає інтегрувати результати дослідження в загальну систему знань про фольклорні традиції обох народів.

Результати та дискусії. Числа 3, 7, 12, 40 в українському та турецькому казковому наративі.

Число *три* є сакральним у християнстві і означає силу, мудрість, любов. Число 3 часто трапляється у Святому Письмі: три царі приносять три дари новонародженому Ісусу. У слов'янській міфології дерево – мікромодель світу – має три виміри: крона – це небо, стовбур – це земля, коріння – це потойбіччя. Числу *три* відповідає ідея трьох світів і трьох стихій. Отже, в українців число 3 відіграє міфічну, містичну і магічну роль. Це число є одним із найбільш сакральних чисел в українській народній традиції. Воно символізує триєдність світу – неба, землі та потойбіччя, що часто відображається в структурі казки: герой проходить три етапи на своєму шляху, перед тим як досягти бажаної мети; має три завдання або зустрічає три чарівні істоти. Крім цього, триєдність символізує родинну гармонію: три покоління (дід, батько, син), сім'ю, що складається з трьох членів родини (мати, батько, дитина) або три життєві фази людини (дитинство, зрілість, старість). У народних казках число *три* часто пов'язане з випробуваннями або магічними ритуалами, під час яких герой перевіряє свої здібності та вміння. Наприклад, третій, наймолодший син може знайти скарб або перемогти зло. У царя завжди три сини, а мандрівник повинен обрати одну із трьох доріг, що ведуть праворуч, ліворуч і прямо. Магічні істоти виконують лише по три бажання, дарують по три подарунки, герой мусить подолати три випробування тощо. На думку Л. Дунаєвської, число 3 символізує гармонію між природними циклами і людським життям [12, с. 40]. В українській казці «Котигорошко» герой долає три основні перешкоди, що ілюструє його шлях до перемоги. У казці «Три царства: мідне, срібне та золоте» йдеться про подорож до трьох царств, де триєдність світів (нижній, середній та верхній) символізує різні рівні буття й випробувань героя. Число *три* символізує родинну єдність і випробування, через які брати проходять для досягнення спільної мети у казці «Три брати». Три брати протистоять трьом головам змія, що підкреслює рівновагу між добром і злом, а також циклічність перемог у боротьбі (казка «Три змії Гориничі та три брати»). Три богатирі символізують силу, мудрість і хоробрість, уособлюючи захист і порядок у світі (казка «Три богатирі»). У казці «Дарунки з трьох зерен» зерна асоціюються з магією, щедрістю та випробуванням, через яке герой отримує винагороду. Трійка є символом гармонії та єдності, демонструє силу родинних зв'язків у казці «Три сестри». Крім того, у жанрі казки це число нерідко використовується для позначення особливого часопростору: «За тридев'ять земель, у тридесятому царстві», що сприймається як магічне місце або особлива територія.

У турецьких народних казках число *три* також є одним із найбільш поширених символів. Воно відображає триєдність у багатьох аспектах: три брати або три сестри, три важливі події або три випробування для героя. Наприклад, у казці герой часто зустрічає трьох персонажів, які допомагають йому у скрутний момент. Число три підкреслює процес духовного зростання героя, який завершується успіхом часто після третьої спроби чи подолання трьох перешкод [3]. Число *три* – це часто кількість героїв у турецькій казці (3 людини, 3 тварини, 3 велетні) чи важливих речей (три хлібини, три яйця, три золоті монети тощо). Наприклад,

у казці «Три сестри» («Üç Kız Kardeş») третя сестра отримує найбільшу винагороду, що підкреслює важливість наполегливості у житті людини. Так само у казці «Три брати» («Üç oğlan kardeş») тільки третій син (наймолодший з братів) досягає щастя. Часто головні герої мають три бажання або долають триступеневі перешкоди. Якісь події можуть тривати три дні або три ночі, іноді три місяці або навіть три роки. Перехрестя – це місце, де дороги розходяться у трьох напрямках. Воно вважається небезпечним у казкових сюжетах.

В українському фольклорі число *сім* має сакральне значення і асоціюється з магією та таємницею. Воно поєднує числа *три* та *чотири*, що символізують небесне і земне. Тиждень має сім днів, сім'я як соціальна структура, сім поколінь, що зберігають спадковість, – це лише деякі з проявів цієї символіки. У числі *сім* також виявляється особливий зв'язок з природою та космосом, що відображає давні уявлення про гармонію між світом і людиною. В українських казках число *сім* часто асоціюється із сакральністю та родинними цінностями. Як зазначають С. Щербак і О. Віхрова, у казці «Семеро козенят» символіка сімки підкреслює єдність і турботу в межах родини [18]. У казках це число часто символізує час або етап, наприклад, герой мандрує сім днів і ночей, проходить сім випробувань або знаходить сім чарівних предметів. У казках число *сім* часто використовують на позначення відрізка часу або кількості персонажів. У казці «Семиліточка» або «Мудра дівчина» 7 символізує повноту і завершеність, а також тривалий період випробувань і очікування. У контексті казки воно підкреслює значущість витримки та розуму для досягнення гармонії та справедливості. У казці «Про сімох братів гайворонів і їхню сестру» 7 уособлює сімейний зв'язок, магічну гармонію та випробування, які героїня долає заради повернення братів. Воно також відображає циклічність та ідею оновлення через жертвність і любов. Отже, число 7 у цих казках акцентує увагу на важливості духовної сили, єдності та гармонії.

У турецькому фольклорі число *сім* виступає символом гармонії та внутрішньої сили. Число *сім* вважається щасливим і символізує ідеальне поєднання фізичної і духовної сили. Це число у турецькій культурі також символізує світло та духовну енергію. Герой може долати сім труднощів або перемогти семиголове чудовисько. У деяких казках ідеться про сім підземних рівнів або сім небесних сфер, через які герой проходить на шляху до своєї мети. Наприклад, у казці «Семиголовий дракон» («Yedi Başlı Ejderha»), яку детально аналізує Хасан Кизилдаг, дракон символізує виклик, який має подолати герой, щоб досягти духовного очищення [4, с. 242–256]. У деяких турецьких казках дракон має сім голів. Також у казках може бути така кількість героїв як, наприклад, у казці «Сім синів» («Yedi oğlanlar»).

Дванадцять – символічне число в українських казках, яке позначає завершеність і повноту. Ця цифра пов'язана із циклічністю природи, оскільки в році дванадцять місяців. У казках число 12 часто використовується для позначення певного завершального етапу або великого подвигу, що завершує цикл. Наприклад, герой може перемогти змія з дванадцятьма головами, що символізує остаточну перемогу над хаосом. У казці «Летючий корабель» той, що їсть, і не наїється, з'їдає за раз 12 биків [8, с. 360]. Герой казки «Як хлопець-мисливець перемиг розбійників і женився на царівні» вбиває 12 розбійників у кімнаті сплячої царівни. Інші приклади казок з числом 12 – «Дванадцять братів і сестра», «Дванадцять дівчат», «Дванадцять місяців» тощо [16].

У турецькому фольклорі число 40 має глибоке символічне значення, яке часто пов'язане з релігією та духовністю, наприклад, 40 днів і ночей як символ періоду очищення або медитації. У казках герої подорожують або перебувають у певному стані протягом 40 днів, що символізує повний цикл трансформації. Це число також асоціюється з традиційними святкуваннями та ритуалами, які тривали 40 днів, підкреслюючи значення часу і духовного оновлення. У казці «Сорок принців» («Kırk Şehzade») це число символізує велич

та єдність колективу, як підкреслює Е. Артун у своїй праці [1]. У казці «Сорок днів, сорок ночей» («Kirk Gün, Kirk Gece») події розгортаються протягом 40 днів і ночей, підкреслюючи тривалий період очищення та трансформації, пов'язаний з релігійними традиціями. Символіка числа 40 пов'язана з великою групою розбійників, що підкреслює масштаби протистояння добра і зла у казці «Сорок розбійників» («Kirk Haramiler»). Розглянуті приклади казок демонструють, як числова символіка набуває різного значення в українському та турецькому фольклорі, але має спільну основу, яка пов'язана з ідеєю єдності, захисту, досягнення мети й циклічності життя.

Порівняння та культурні паралелі. Аналіз числової символіки в українських та турецьких казках демонструє подібність і унікальність культурних підходів до сприйняття чисел. Так, число *три*, що зустрічається в обох культурах, символізує повноту й циклічність, але з різними акцентами. В українських казках число *три* асоціюється із завершеністю певного етапу або життєвого циклу, тоді як у турецьких казках воно частіше є символом успіху після кількох спроб. В українських казках часто зустрічається образ царя з трьома синами, а мандрівник нерідко стоїть перед вибором однієї з трьох доріг. У турецьких казках головні герої зазвичай можуть здійснити три бажання, долають три етапи випробувань або проживають події, що тривають три дні й три ночі. Число *три* як символ кількості героїв об'єднує обидві традиції, виступаючи ключовим елементом побудови фабули. Число *сім* в обох культурах виступає символом магії та повноти: в українському фольклорі воно поєднує небесне і земне, а у турецькому є символом божественної енергії. Число 40, яке має особливе значення в турецькому фольклорі, символізує процес духовного очищення, пов'язаний з ісламськими традиціями, тоді як в українських казках воно зустрічається рідше. Спільні числа, такі як 3 і 7, показують, як різні культури можуть мати подібні символічні значення для чисел, які відображають природні цикли, релігійні уявлення та соціальні звичаї. Порівняльний підхід до аналізу чисел у жанрі казки дозволяє глибше зрозуміти, як кожен народ інтерпретує універсальні числа у своєму культурному контексті.

Висновки. Символізм є невід'ємною частиною художньо-образної структури казки. Числа завжди мали магичне та містичне значення, що зумовило їхню наявність у фольклорі, зокрема в жанрі казки. Аналіз числової символіки в українських і турецьких казках дозволяє стверджувати, що числа, виконуючи символічну функцію, слугують відображенням світогляду народу. Повторюваність і циклічність традиційних чисел у прозових жанрах свідчать про їхню роль як закономірних елементів казкових сюжетів в українському та турецькому фольклорі. Казка як продукт колективної творчості, що створювалася впродовж століть, перебувала під впливом міфологічних і релігійних уявлень і відображає свідомість народу. Саме тому тексти народних казок наповнені міфологічними та релігійними символами. Основою символіки чисел у казках є вірування та релігії, які формували культуру і світогляд народу. Відомо, що великий вплив на українську фольклорну творчість мали язичництво, а потім християнство, тоді як турецька казка зазнала впливу шаманізму, а пізніше ісламу.

Спостереження людей за природними явищами та закономірностями покладені в основу числової символіки української та турецької культури. Символіка чисел в українських і турецьких казках відіграє важливу роль у створенні унікальної культурної картини світу, що відображає світогляд і цінності кожного з народів. Числа у фольклорі не лише забезпечують символічну структуру казкових наративів, але й слугують каналом передачі історичного та релігійного досвіду. Дослідження числової символіки дозволяє побачити, як обидва народи втілюють сакральні аспекти життя у своїх казках, відображаючи універсальні архетипи та культурні особливості. Порівняльний аналіз українських та турецьких

казок відкриває шлях до кращого розуміння спільних символічних мотивів та культурних аспектів. Таким чином, вивчення символіки чисел у фольклорі може слугувати засобом між-культурного діалогу, підкреслюючи глибинні зв'язки між народами та їхні унікальні традиції.

Отже, числа у народних казках відображають не лише релігійні та філософські уявлення, але й культурні цінності, що допомагають зрозуміти світогляд і традиції народу. Порівняння числової символіки в українському та турецькому фольклорі дозволяє виявити спільні корені та унікальні риси, які формують національну самобутність.

Література:

1. Artun E. Türk Halkbilimi, İstanbul : Kitabevi Yayınları, 2005.
2. Durbilmez, B. Kırım Türk Halk Anlatılarında Sayı Simgeçiliği. *Millî Folklor*. 2007. № 19 (76). S. 177–190.
3. Işık N. Türk Masallarının Sembolik Açısından Çözümlemesi. Doktora Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Elazığ, 2009. 603 P.
4. Kizildağ H. Sembolik Bir Masal Okuması: Kırk Şehzade ile Yedi Başlı Ejderha Çampalak. *Kültür Araştırmaları Dergisi*. 2023. № 18. S. 242–256. DOI: 0.46250/kulturder.1341148.
5. Koca S.K. Türk Kültüründe Sembollerin Dili. Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012. 378 s.
6. Senchylo N. Cultural Patterns of Behavior of Characters in Turkish and Ukrainian Folk Tales. *4 th International Regional Development Conference (Malatya, 21–23 september 2017)*. Malatya, 2017 C. I. p. 1061–1066.
7. Senchylo-Tatlıoğlu N. Ukrayna ve Türk Halk Masallarındaki Tipolojik Farklılıklar. *V Uluslararası Dede Korkut Türk Kültürü, Tarihi ve Edebiyatı Kongresi* (İzmir, 2–4 September, 2022). Kongre kitabı. Farabi yayınevi, C. 1, 2022, P. 262–267.
8. Senchylo-Tatlıoğlu N., Khomenko N. Nuh Tufanı'nın Ukrayna Folklor Eserlerindeki Yansımaları Üzerine Edebi bir Değerlendirme. *Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Tarih, Mitoloji ve Coğrafya*. Akademisyen Kitabevi A.Ş. Ankara, 2024. s. 351–362.
9. Sençilo, N., Irmak, Y. Ukrayna ve Muş Masallarının Formel Unsurlar ve Motifleri Bakımından Karşılaştırılması. *Tarih ve Kültür Bağlamında Muş Uluslararası Sempozyumu Bildirileri*. Erdal Basım Yayın Dağıtım. Ankara, 2019. s. 899–908.
10. Simsek, Esmâ. “Azerbaycan Kültüründe ‘İlahir Çersenbeler’ ve Eski Türk Dini ile Paralellikleri”, *Türk Kültüründe Nevruz*. V. Uluslararası Bilgi Söleni Bildirileri (Diyarbakır, 15–16 Mart), Ankara, 2002. s. 161–172.
11. Дунаєвська Л. Символіка числа у фольклорі: теорія і практика. Київ : Наукова думка, 2001. 215 с.
12. Дунаєвська Л. Число-символ в українській народній прозі. *Література. Фольклор. Проблеми поетики*. 1997. № 3. С. 39–48.
13. Ковалів Ю.І. Літературознавча енциклопедія. Київ : Академія. 2007. Т. 1. 608 с.
14. Сенчило Н. Порівняльний аналіз поетики та мотивів в українських та турецьких народних казках. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*. 2018. № 37. С. 133–139.
15. Сібрук А., Литвинська С., Кошетар У. Значення прикрас в українській культурі: від найдавніших часів до воєнних реалій сьогодення. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2022. № 3. С. 93–100. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2022.3>.
16. Українські народні казки. <http://proridne.org/Українські%20народні%20казки/> (дата звернення 13.01.2025).
17. Халимоненко Г. Історія турецької літератури: Türk Edebiyatı Tarihi. Київ. 2009. 544 с.
18. Щербак С., Віхрова О. Своєрідність числової символіки в українських народних казках. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2011. № 33. С. 392–396.

References:

1. Artun, E. (2005). Türk halkbilimi [Turkish Folklore]. İstanbul: Kitabevi Yayınları. [in Turkish].
2. Durbilmez, B. (2007). Kırım Türk halk anlatılarında sayı simgeçiliği [Number symbolism in Crimean Turkish folk narratives]. *Millî Folklor*, 19(76), 177–190. [in Turkish].

3. Işık, N. (2009). Türk masallarının sembolik açıdan çözümlenmesi (Doktora tezi) [Analysing Turkish fairy tales in symbolic terms (Doctoral dissertation)]. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. [in Turkish].
4. Kızıldağ, H. (2023). Sembolik bir masal okuması: Kırk Şehzade ile Yedi Başlı Ejderha Çampalak [A symbolic fairy tale reading: Forty Princes and the Seven-Headed Dragon Shampalak]. *Kültür Araştırmaları Dergisi*, 18, 242–256. <https://doi.org/10.46250/kulturder.1341148> [in Turkish].
5. Koca, S.K. (2012). Türk kültüründe sembollerin dili (Doktora tezi) [The language of symbols in Turkish culture (Doctoral dissertation)]. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. [in Turkish].
6. Senchylo, N. (2017). Cultural patterns of behavior of characters in Turkish and Ukrainian folk tales. 4th International Regional Development Conference Proceedings, 21–23 September, 2017, Malatya, I, 1061–1066. [in English].
7. Senchylo-Tatlıoğlu, N. (2022). Ukrayna ve Türk Halk Masallarındaki Tipolojik Farklılıklar [Typological Differences in Ukrainian and Turkish Folk Tales]. *V Uluslararası Dede Korkut Türk Kültürü, Tarihi ve Edebiyatı Kongresi (2-4 September, Izmir)*. Kongre kitabı. Farabi yayınevi, C. 1, P 262–267. [in Turkish].
8. Senchylo-Tatlıoğlu, N., Khomenko, N. (2024). Nuh Tufanı'nın Ukrayna Folklor Eserlerindeki Yansımaları Üzerine Edebi bir Değerlendirme. *Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Tarih, Mitoloji ve Coğrafya*. Akademisyen Kitabevi A.Ş. Ankara. S. 351–362. [in Turkish].
9. Sençilo, Nadiya; Irmak, Yılmaz. (2019). Ukrayna ve Muş Masallarının Formel Unsurlar ve Motifleri Bakımından Karşılaştırılması [Comparison of Ukrainian and Muş Fairy Tales in terms of Formal Elements and Motifs]. *Tarih ve Kültür Bağlamında Muş Uluslararası Sempozyumu Bildirileri*. Ankara. Erdal Basım Yayın Dağıtım. s. 899–908. [in Turkish].
10. Simsek, Esmâ. (2002). "Azerbaycan Kültüründe 'İlahir Çersenbeler' ve Eski Türk Dini ile Paralellikleri", *Türk Kültüründe Nevruz* ["'İlahir Chersenbeler' in Azerbaijani Culture and Parallels with Ancient Turkish Religion", *Nowruz in Turkish Culture*]. *V. Uluslararası Bilgi Söleni Bildirileri (15–16 Mart)*, Diyarbakır, Ankara, s. 161–172. [in Turkish].
11. Dunaievskaya, L. (2001). Symvolika chysla u folklori: teoriia i praktyka [Number symbolism in folklore: theory and practice]. Kyiv: Naukova dumka. [in Ukrainian].
12. Dunaievskaya, L. (1997). Chyslo-symvol v ukrainskii narodnii prozi [A number-symbol in Ukrainian folk prose]. *Literatura. Folklor. Problemy poetyky*, (3), 39–48. [in Ukrainian].
13. Kovaliv, Yu. I. (2007). Literaturoznavcha entsyklopediia [Literary encyclopedia]. Kyiv: Akademiia. [in Ukrainian].
14. Senchylo, N. (2018). Porivnialnyi analiz poetyky ta motyviv v ukrainskykh ta turetskykh narodnykh kazkakh [A comparative analysis of poetics and motifs in Ukrainian and Turkish folk tales]. *Humanitarna osvita v tekhnichnykh vyshchykh navchalnykh zakladakh*, (37), 133–139. [in Ukrainian].
15. Sibruk, A., Lytvynska, S., & Koshetar, U. (2022). Znachennia prykras v ukrainskii kulturi: vid naidavnishykh chasiv do voiennykh realii [The significance of jewellery in Ukrainian culture: from ancient times to the military realities of today]. *Ukrainskyi mystetstvoznavchyi dyskurs*. (3), 93–100. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2022.3> [in Ukrainian].
16. Ukrainski narodni kazky [Ukrainian folk tales]. Retrieved from: <http://proridne.org/Ukrainski%20narodni%20kazky/> (data dostupu: 13 sichnia 2025). [in Ukrainian].
17. Khalymonenko, H. (2009). Istorii turetskoi literatury: Türk Edebiyatı Tarihi [History of Turkish literature]. Kyiv. [in Ukrainian].
18. Shcherbak, S., & Vikhrova, O. (2011). Svoieridnist chyslovoi symvoliky v ukrainskykh narodnykh kazkakh [The originality of numerical symbolism in Ukrainian folk tales]. *Pedahohika vyshchoi ta serednoi shkoly*, (33), 392–396. [in Ukrainian].